

Храмовна слава у манастиру Фенеку јесте св. Петка Српска. О нераскидивој вези ове светитељке са православним Србима сазнајемо из повеснице о сеобама њених моштију која каже да их је, пре но што је Стефан Лазаревић постао деспот, његова мати кнегиња Милица, тада већ монахиња Јевгенија, пренела у Србију. Свете мошти ове подвижнице, која је живела у X веку а родом била из Каликратије, најпре су штоване у Епивату. У тамошњи њен стан донео их је њен рођени брат Јефтимије, који је био епископ Медитски. Цар Иван Асен свечано их преноси у Трнов, престоницу обновљеног бугарског царства, 1231. године, у време, дакле, када су Латини држали опљачкани Цариград (1204-1261). Култ ове скоропомоћнице брзо се ширио међу балканским словенима па је већ у то време било њој посвећених црквица изнад Дубровника и у Боки Которској (изнад Пераста). По освајању Трнова мошти Преподобне добија господар Видина, Иван Страцимир. Преноси их у свој град где, у свом крстарењу Балканским полуострвом, налазе свој трећи стан. Ту не остају дуго. Султан Бајазит I је заузео и овај град срамотном преваром, 1396. године. Мошти св. Петке, са другим благом из опљачканих видинских ризница, завршавају у Серу као Бајазитов лични ратни плен. Даља њихова судбина повезана је с једним догађајем из српске историје. С пролећа 1398, у Сер су се запутиле, на подворење султану Бајазиту I, а више због политичких ствари, две монахиње: Јевгенија (Милица, удова кнеза Лазара) и Јефимија (Јелена, удова кесара Јована Угљеше Мрњавчевића погинулог, са братом, краљем Вукашином, у Маричкој битци, 1371, бившег господара Сера, стрица Краљевића Марка). Одобривољивши свог зета Бајазита да поштеди Стефана због неке непослушности и непокорности, султан јој понуди да јој испуни још коју жељу. Она, мимо свих блага и жеженог злата, заиска од њега мошти св. Петке Трнове, донете из Видина. На то се султан грохотом насмеја. Није разумео да оно што се њему чинило да су тек суве кости, «одасвуд непокретне», за свету Царицу Милицу представља непроцењиво и непотрошно благо, укрепљење вере и у молитвама брзу помоћ њој и њеном народу, и свима смернима пред Господом. Она уприличује да пренос светитељкиних моштију буде 26. јула (у наше дане, по новом, 8. августа). О томе недвосмислено сведоче стари месецослови. Преносом у српску земљу, стицањем српске славе, ова светитељка постаје и преподобна мати Параскева Српска. После мајчине смрти деспот Стефан Високи пренео је мошти у Београд, 1406. или 1407. Са београдским станом, петим, светитељка постаје и св. Петка Београдска. Торжествени Пренос уприличен да, опет, падне на дан 26. јула. Где и у коју цркву су мошти положене није саопштено у писаним изворима. Деценију касније, једна дубровачка исправа, из 1417, сведочи једино и само да је код Београда постојала «*црква где је тело свете Петке*». Следећа, разговетнија историјска вест, настала после непуног века и по, 1563. године, јесте запис који непобитно говори да Београду најближи храм Св. Петке јесте у манастиру Фенеку. Располажемо и трећим, кључним сведочанством важним за разумевање прослављања св. Петке у поткриљу Београда. У натпису на великој ктиторској плочи, на новом храму манастира Фенека који је под тим именом први пут поменуто наведено 1563. године, светитељка је именована као

преподобна мати Параскева Српска. После тога ће, на самом крају XVIII и почетком XIX века, настати група података, по својој врсти ликовних, епиграфских и књишких, који небориво сведоче о постојању и трајању снажног београдског култа св. Петке, и то њеног култа под помесним именом св. Петка Српска. За потребе свечаног преноса у Србију, од града Сера, дуж реке Струме па уз Нишаву, кроз Сићевачку клисуру у долину Западне Мораве, до Лазарице (Крушевца) или Љубостиње, настаје параклис преподобној, са само једном српском песмом уметнутом у Службу коју је, за потребе светитељкиног слављења у Трнову, саставио бугарски св. патријарх Јефтимије. Касније су, за српско прослављање, на одређена места старе бугарске Службе уметнуте српске стихире. Из Јефтимијеве Службе потичу и стихови исписани удно трула у манастиру Петкопвици фрушкогорској. И они су сведочанство да се у Срему слави преподобна мати Параскева Српска (Трнова). Име Трнова не долази отуд што је светитељка имала трновит пут, како понеки приповедају, већ зато што је њено велико штовање потекло из бугарског царског града Трнова. Слава преноса Петкиних моштију, 26. јула, поклапа се са поменом једне од светитељки истог имена, са поменом преподобномученице Параскеве Римљанке, што је стварало забуне.

Слава манастира Фенек је Преподобна мати Параскева која се прославља 27. октобра. Седмог августа је народни сабор а осмог је Преподобна мученица Параскева, Римљанка (ова светитељка се разликује од Преподобне Параскеве којој је манастир Фенек посвећен)

{swf}slava/slava{/swf}